

Aardappelteelt op Texel

Op grootakkerbouwbedrijf AT Texel te Oosterend met 270 hectare aardappelteelt is Hermes een belangrijk ras, zowel voor de chips- als pootgoedteelt. Belangrijkste reden: op de Texelse teeltgronden geeft deze stressbestendige variëteit de minste kwaliteitsproblemen en de hoogste financiële opbrengst. Onder meer omdat beregenen op het Waddeneiland niet mogelijk is vanwege gebrek aan zoet water. Water (ook als afval) is hier sowieso een probleem en dat vraagt om vindingrijkheid, zowel in teelt als techniek, laat mede-eigenaar Gerard Rikkenberg zien.

Enkele kilometers vanaf de veerhaven richting Den Burg is halverwege de maand mei nog volop sprake van drukke pootwerkzaamheden. Een Claas Axion 920 met in de driepuntshef een Struik veldsfrees zorgt om te beginnen voor een fijnverkruid pootbed op het ongeveer 3 hectare grote perceel. In het kielzog volgt een Claas Axion 810 met in de achterhef een voorzetwoeler/Kverneland-rotorkoepel en een rijk uitgeruste getrokken Grimme GB 430 pootmachine. Zwermen luid krijsende kopmeeuwen rondom de combinaties met op de achtergrond kuddes schapen op de dijk, dit is overduidelijk Texel ten voeten uit. Beletteringen op de kuubkisten met poters op de platte wagens bij de perceel-singang verraden welk bedrijf hier actief

is: AT Texel. Het is het laatste perceel van het 270 hectare tellende eigen aardappelareaal dat de landbouwonderneming poot, licht mede-eigenaar Gerard Rikkenberg toe. Het betreft een van de zwaardere percelen voor Texelse begrippen, waar de bodem voornamelijk onder de noemer 'zand' valt. "Voor de meeste percelen is het niet nodig om vooraf te frezen", stelt hij. "En ploegen doen we hier ook al een aantal jaren niet meer. Even de grond optillen met een paragrubber en verkruiden met een rotorkoepel is op 90 procent van de aardappelpercelen al ruim voldoende", is zijn ervaring.

Terug naar rijencultuur

"We zijn dit jaar bewust afgestapt van brede banden onder de plantcombinatie

AT Texel is dit jaar bewust afgestapt van brede banden onder de plantcombinatie en weer terug gegaan naar rijencultuur.

vraagt om vindingrijkheid

en weer terug gegaan naar rijencultuur”, vervolgt Rikkenberg. In nogal wat percelen komen wat zwaardere plekken in de ondergrond voor. Vooral in deze percelen zagen wij verschil in groei waar de brede banden overheen gereden waren, het aardappelgewas leek minder goed te ontwikkelen. Daarom hebben we de trekker rondom uitgerust met de grootst mogelijke cultuurwielen die momenteel verkrijgbaar zijn.” Daaraan zijn nu MITAS VF 320/105 R 54 banden gemonteerd, ook veel toegepast op zelfrijdende veldspuiten. Door de flinke velgdiameter van 54 inch (132 centimeter) en een bandhoogte van 19,5 centimeter hebben deze banden elk een contactoppervlak van 32 maal bijna 50 centimeter. Combineer je dit met een relatief lage spanning van

zo'n 2 bar, dan raakt gezamenlijk ruim 6.000 vierkante centimeter rubber aan de grond. Dat is niet veel minder dan een dubbel stel dikke banden, leert een snelle rekensom. Alleen voorkom je met de smalle wielen dat de grond onder de ruggen wordt aangedrukt, zodat de aardappelplanten optimaal kunnen groeien. Ook de vooras van de poottrekker is uitgerust met een bijpassende set dubbellucht cultuurwielen/-banden.

Half mei nog geen druppel regen

Dat nog zo laat pootwerk op het groot akkerbouwbedrijf plaatsvindt heeft vooral te maken met de mechanisatie. “We voeren al het pootwerk op de inmiddels 270 hectare nog uit met slechts één pootcombinatie. Daar zijn we dan al gauw anderhalve maand zoet mee. Bij weersomstandigheden als we tot nu toe gehad hebben, is dat geen probleem. Het heeft, sinds we begin april met poten begonnen zijn, nog geen druppel geregend. Voor de voortgang van het werk prima natuurlijk, maar voor de groei is het jammer genoeg minder. De zandgrond is momenteel gort- en gortdroog. Beregenen is op het eiland niet mogelijk vanwege gebrek aan zoet water. Toch komen, ondanks de droogte, tijdens ons bezoek de eerste blaadjes op de vroegst gepote percelen al boven. Dat betreft dan voornamelijk de consumptiepercelen waarmee de grootste helft van het aardappelareaal, circa 145 hectare, is ingeruimd. Dit zijn voornamelijk de lichtere percelen.

Chitwoodi niet meer alleen probleem op Texel

Het resterende deel van het areaal, 125 hectare dus, krijgt invulling met de pootgoedteelt, vervolgt Rikkenberg. “Op Texel hebben wij als akkerbouw ook al enige jaren de problematiek rondom Chitwoodi. Enige tijd hadden we er alleen hier op Texel mee te kampen en was het voornamelijk ‘ons’ probleem, althans zo zag de rest van Nederland dat. Inmiddels is het aaltje ook in de rest

BEDRIJFSGEGEVENS AT TEXEL

Aardappelteeltbedrijf Texel, met hoofdvestiging in Oosterend, is een onderneming die in 2001 is ontstaan door een samenwerking tussen Loonbedrijf Grisnigt en het akkerbouwbedrijf van Henk Broekman. Na een samenwerking van ongeveer tien jaar kregen zij de mogelijkheid om het Texelse groot-akkerbouwbedrijf Avanti over te nemen. Vanaf dat moment zijn alle activiteiten van beide bedrijven gevestigd op het adres waar Avanti opereerde. Naast de akkerbouw- en loonwerktak valt ook het landbouwmechanisatiebedrijf ATT Mechanisatie uit Oosterend onder de hoede van AT Texel en de vleesvee-/kalverhouderij aan de overkant van de Schorrenweg 11. ATT Mechanisatie is onder meer dealer van de merken Grimme, Agricult, Kverneland en Claas. Binnenkort hoopt AT Texel ook een biovergistingsinstallatie te kunnen gaan bouwen in samenwerking met Gasunie “New Energy” om het Waddeneiland van groengas te kunnen voorzien. Deze gaat volgens planning ook aan de Schorrenweg, achter de kalverhouderij verrijzen. Het gaat hierbij om een installatie waarbij AT Texel het grasmaaisel van gras als vruchtwisselingsgewas wil benutten voor vloeibare eiwitproductie en het afval hiervan voor de productie van natuurlijk groengas.

Aardappelteelt op Texel vraagt om vindingrijkheid

Even de grond optillen met een woeler of paragrubber en verkrumelen met een rotorkoepel is op 90 procent van de Texelse aardappelpercelen al ruim voldoende.

“Wanneer we hier op de lichte zandgronden gaan frezen, droogt de grond hier in een mum van tijd op. De meest ideale oplossing is direct spuiten.” En daarom koppelt AT Texel een Loof-Does achter de rijenfrees.

van Nederland gesignaleerd en nu denkt gelukkig de hele sector mee over oplossingen.” Tussen 50 en 60 procent van het pootgoed zet AT Texel af via coöperatie Agrico. “Daarvoor telen we ongeveer op een kwart van het pootgoedareaal het fritesras Fontane, aangevuld met het exportras Spunta. Dan telen we nog een aantal hectare van het ras Everest voor Stet Holland en de rest is bestemd voor teelt van het vrije ras Hermes. Deze gebruiken wij ook zelf voor teelt van consumptieaardappelen, dit onder contract voor Frito-Lay. Hermes is hierin ook het belangrijkste ras. Ruim 80 procent van het areaal hebben we hiermee gevuld. Belangrijkste reden hiervoor is dat dit chipsras op de Texelse teeltgronden de minste kwaliteitsproblemen en de hoogste financiële opbrengst geeft. We leveren ze allemaal af land, vanaf september tot en met eind november. Verder is de overige 20 procent voor driekwart ingeruimd met het chipsras Brooke en een kwart met het chipsras Arsenal. Deze rassen zijn beter te bewaren dan de Hermes en gaan in eigen opslag. In een normaal jaar kunnen we aardig mee met de opbrengsten, gelet op het gemiddelde in Nederland, maar Oogst 2018 was vanwege de droogte een behoorlijk slecht seizoen met lage hectare-opbrengsten. Je kunt zien dat risicospreiding, in ons

geval teelt voor meerdere afzetdoelen, loont.”

Meerdere takken van bedrijfsvoering

Risicospreiding gaat bij AT Texel niet alleen op voor spreiding binnen de teelt. “We telen meerdere gewassen en hebben ook meerdere takken van bedrijfsvoering. Zo is het bouwplan verder gevuld met de teelt van 60 tot 70 hectare graszaad, 25 hectare wintertarwe, 20 hectare zomergerst, 15 hectare wintergerst, 18 hectare bloembollen en 60 hectare maïs. Oogst van de als laatst genoemde gewassen zijn onder meer bestemd voor de eigen vleesvee-/kalverhouderij met zo’n duizend rosékalveren. “Wij doen dit in samenwerking met voerleverancier Fuite uit Genemuiden. Deze bedrijvigheid is er enkele jaren geleden bijgekomen, doordat het bedrijf van de burens vrij kwam voor verkoop. Wij zien een meerwaarde in de eigen productie van maïs, vlees en mest. Willen we de bodem hier voldoende vruchtbaar maken en houden, dan zullen we voldoende mineralen en organische stof aan moeten voeren”, benadrukt Rikkenberg stellig. AT Texel voert daarnaast nog een aanzienlijke hoeveelheid varkensdrijfmest aan. “Op deze manier proberen we het grootste deel van onze gewassen te voorzien van drijfmest. De bodem heeft hier echt onze

volle aandacht. Hier moeten we verbeterstappen in maken, ook gelet op de klimaatverandering. Het vasthouden van vocht in onze lichte zandgronden is van groot belang voor de komende jaren.”

Direct onkruid spuiten spaart water en werkt beter

Die optimale vochtbenutting gaat ook op voor de gewasbescherming, laat Rikkenberg op een van de aardappelpercelen zien. Daar is een van de medewerkers bij ATT agro aan de slag met een combinatie van trekker, rijenfrees en een spuitinrichting. “Wanneer we hier op de lichte zandgronden gaan frezen, droogt de grond hier in een mum van tijd op. Zeker omdat het in het voorjaar soms tijden niet noemenswaardig regent. Voor een goede werking van bodemherbiciden, die we hier graag na het frezen op de rug willen hebben, is de aanwezigheid van vocht in de toplaag van groot belang. Volgens de adviezen heb je hierin minstens het vocht van 1 millimeter regenval, oftewel 1 liter water per vierkante meter nodig. Dat is veelal minimaal de hoeveelheid vocht die direct achter de frees ook in de toplaag zit. Dus wat is de meest ideale oplossing? Direct spuiten. Met een veldspuit lukt dat al niet, want zodra we hier een werkgang gefreesd hebben, is het meeste vocht in

Aardappelteelt op Texel vraagt om vindingrijkheid

“In een normaal jaar kunnen we aardig mee met de opbrengsten, gelet op het gemiddelde in Nederland, maar Oogst 2018 was vanwege de droogte een behoorlijk slecht seizoen met lage hectare-opbrengsten”, blikt Gerard Rikkenberg terug op het voorbije teeltjaar.

Spoelwateropvang en -afvoer is een steeds groter probleem voor de sector, zeker wanneer daar ook nog ontsmettingsmiddelen aan te pas komen. Vandaar dat AT Texel samen met Hoekenga Mechanisatie uit Slootdorp hiervoor een mobiele oplossing is bedacht om dit probleem te tackelen.

de toplaag alweer verdampt. Bovendien zou je dan per hectare 10.000 liter water moeten spuiten, wat geen praktische optie is. Vandaar dat we een spuitinrichting achter op de frees hebben gemontereerd. Dit op advies van CAV-Agrotheek die het idee samen met het bedrijf Agricult heeft uitgedokterd.” De spuitinrichting betreft een Loof-Does die normaal bestemd is voor loofdoding in pootgoed in combinatie met loofklappen. In de tank van de Loof-Does gaat voor dit doel dus het bodemherbicide. “We vullen de tank waarin 400 liter vloeistof kan, veelal maar half om het gewicht te beperken. Met 200 liter spuitvloeistof kunnen we meestal een halve dag vooruit. De werking is optimaal. We passen het nu al voor het tweede seizoen toe, dankzij de goede resultaten in 2018. Met de Loof-Does hebben we ook geen last van wind. Omdat we op een eiland zitten en het hier veelal behoorlijk waait, heb je met een veldspuit sneller last van driftvorming en is de driftbeperking nagenoeg 100 procent.”

Nog een waterverhaal

Nog een waterverhaal, maar dan van een heel andere orde, komt even later bij terugkomst op het erf van de vestiging in Oosterend aan bod. Het gaat om nieuwe bedrijvigheid in aanvulling op de

loonwerktak die AT Texel eveneens onder haar hoede heeft. Dit betreft het wassen van kisten met een mobiele unit onder de naam Cleankist, volgens een bestaand concept, maar dan uitgewerkt en aangepast naar onze maatstaven. Op het moment van bezoek zijn de medewerkers nog druk in de weer met het nodige afrondende sleutelwerk van enkele aanpassingen na een eerste seizoen van draaien. Rikkenberg: “In de pootgoedsector is hygiëne heel belangrijk, ook wij hadden onvoldoende aandacht voor het schoonmaken van kisten. Dit omdat het een tijdrovende klus is en het is eveneens niet het leukste werk. Ook speelt de laatste jaren de controle van de waterschappen op erfafspoeling een rol. Spoelwateropvang en -afvoer is een steeds groter probleem voor de sector, zeker wanneer daar ook nog ontsmettingsmiddelen aan te pas komen. Vandaar dat we samen met Hoekenga Mechanisatie uit Slootdorp een oplossing hebben bedacht om dit probleem te tackelen. Het kistenwassysteem bestaat uit een opstelling van een Boxer-kistenwasser van Mechatec op een dieplader. Hier is ook een stapelsysteem voor kisten aan gekoppeld. Hieraan toegevoegd is een unit die ontsmettingsmiddel als Halamit of chloor in het waswater injecteert. We hebben hier een gesloten sys-

teem van gemaakt. Restproduct/tarra separeren we met een reinigingssysteem en komt in een aparte opvangbak terecht. Vorig jaar zijn we hiermee begonnen en we hebben al zo’n 10.000 kisten gereinigd en ontsmet. Binnenkort gaan we voor het serieuzere werk aan de bak. Aanvragen zijn er al volop, uit heel Noord-Holland inclusief Texel en inmiddels ook uit Flevoland.” CAV-Agrotheek is nauw betrokken bij de dienst als adviseur en middelenleverancier. De daggeldprijzen lopen uiteen van 1,75 tot 2,25 euro exclusief btw per kist gewassen en ontsmet, afhankelijk van de hoeveelheid te wassen kisten per dag. Wij zien dat de machine bij een pootgoedbedrijf zeshonderd kisten per dag kan wassen. Afhankelijk van de vuilheid van de kisten natuurlijk. Met deze capaciteit kun je ook wat presteren. ●

Leo Hanse